

RAUL ROMEVA

Oportunitats que suren després del tsunami

Tot i que el detonant de la catàstrofe en el sud-est asiàtic ha estat un fenomen natural, existeix una enorme responsabilitat humana, i per tant política, que es posa de manifest a l'hora d'analitzar la deficient (quan no inexistent) capacitat de prevenció i de resposta immediata, així com el fet que l'elevat nombre de víctimes hagi estat provocat, entre altres causes, per l'enorme vulnerabilitat de les poblacions dels països afectats. Estem, doncs, davant un doble grup d'oportunitats que té a veure amb, primer, posar en pràctica les lliçons apreses en crisis anteriors sobre com millorar les polítiques d'ajuda de la UE i, segon, dur a terme les reformes estructurals que assegurin que, davant catàstrofes d'aquest tipus, les conseqüències siguin les mínimes possibles.

En primer lloc, és el moment de veure si estem preparats per respondre a aquest tipus de situacions de manera suficient, ràpida, eficaç i eficient. La UE i els estats membre han compromès fins ara al voltant de 1.500 milions d'euros, i la quantitat continua creixent. Concretament, la Comissió s'ha compromès a destinar uns 100 milions d'euros en ajuda d'emergència, així com uns 350 més en ajuda a la reconstrucció i la rehabilitació. No obstant això, aquests últims 150 milions no són nous, sinó que es tracta de reprogramacions de partides d'altres projectes de desenvolupament, cosa que ha estat àmpliament denunciada al Parlament Europeu. Calen recursos nous que hauran de comptar amb clars mecanismes de rendició de comptes que permetin fer un seguiment de com s'estan utilitzant, tant per les societats donants com, especialment, per les receptors. A més, cal que la Comissió, i els donants europeus en general, transformin les seves peticions de recursos en compromisos multianuals que vinculin l'emergència, la rehabilitació i el desenvolupament, incloent-hi la prevenció de futurs desastres i la preparació davant d'aquestes situacions. Finalment també

“La gent que ja ha patit a causa de règims irresponsables no hauria de patir doblement havent de pagar també els deutes d'aquests governs. És necessari també que l'ajuda internacional no consisteixi en nous crèdits que incrementin encara més l'endeutament d'aquests països”

s'ha d'exigir als governs, tant donants com receptors, que apliquin la coherència de polítiques, cosa que significa que l'ajuda no ha de servir en cap cas per a accions que clarament contradueixen el seu sentit, com la compra/venda d'armament, per exemple.

El segon grup d'oportunitats té a veure amb el fet que l'elevat nombre de víctimes mortals (gairebé 160.000) respon bàsicament a l'enorme vulnerabilitat de les poblacions de la regió. La primera cosa que sorprèn, per exemple, és que en una regió on fenòmens naturals d'aquest tipus són tan habituals no hi hagi un sistema d'alerta ràpida i de resposta immediata, qüestió que cal resoldre al més aviat possible amb ajuda internacional. En segon lloc, cal que l'ajut contribueixi a impulsar vies de negociació i transformació de conflictes en els contextos que es troben en situació de conflicte armat, o en què els processos de pau es troben estancats, com per exemple Sri Lanka o Banda Aceh (Indonèsia). Finalment, el tercer problema estructural que s'ha de mencionar aquí és la qüestió del deute. Els països afectats sumen un deute extern de quasi 400.000 milions de dòlars que deuen fo-

namentalment a institucions financeres i governs de països rics. El 2002, Sri Lanka, l'Índia, Indonèsia i Tailàndia van destinar 50.000 milions de dòlars a finançar aquest deute. En alguns casos cal afegir que aquest deute va ser controlat per governs dictadors i corruptes als quals es va deixar diners sense escrúpols, amb la qual cosa es va donar lloc a allò que avui anomenem deute odiós. Aquest és el cas d'Indonèsia, país on el 25% de la població viu amb menys de 2 dòlars al dia mentre el 115% dels ingressos per exportacions són destinats a tornar el deute contret per Suharto. Hi ha, per tant, una responsabilitat d'alguns donants que s'hauria d'investigar i assumir. Recordem també que el 2003 els onze països afectats ja havien retornat l'equivalent a onze vegades els diners que se'ls va deixar el 1980. L'oportunitat aquí és doble. D'una banda és absolutament urgent procedir a la immediata cancel·lació d'aquest deute, no com un acte de compassió sinó com a reconeixement del fet que la gent que ja ha patit a causa de règims irresponsables no hauria de patir doblement havent de pagar també els deutes d'aquells governs, mentre que per altra banda és necessari que l'ajuda internacional no consisteixi en nous crèdits que incrementin encara més l'endeutament d'aquests països.

Tal com afirmava Kofi Annan, estem davant d'una catàstrofe sense precedents que requereix una resposta també sense precedents. Les lliçons apreses en situacions semblants en el passat ens obliguen a no deixar-nos endur ni pel sentimentalisme del moment ni per la frustració davant el fet que com que en el passat no s'han fet sempre bé les coses, no puguem fer-ho millor aquest cop. Aquestes oportunitats, ara com ara, suren. No les neguem.

Estrasburg, 13 de gener de 2005

Raül Romeva és eurodiputat per ICV i autor de “Guerra, posguerra y Paz (Icaria, 2002)”